

SKÚSENOSTI Z VŠC V TERÉNE S TANKOVÝM PLUKOM

VŠC v teréne s pojkami majú veľmi dôležité miesto v celkovej príprave štábov práporov, útvarov i zväzkov. Na týchto zamestnaniach sa štáby zdokonaľujú v praktickej aplikácii zásad súdobého boja v poľných podmienkach.

Dobre pripravené a vykonané VŠC odhaluje u cvičiacich tie slabé alebo silné miesta, ktoré sú podmienkou k tomu, aby rozhodnutie prijaté veliteľom nadriadeného stupňa bolo správne pochopené, rozpracované a dovedené včas a presne k vykonávateľom. Ukazuje riadiacemu vyššiemu stupňu stupeň pripravenosti podriadených cvičiacich štábov, ale i to, na čo obrátiť pozornosť v príprave vlastného (riadiaceho) štábu.

Aby VŠC splnilo toto svoje poslanie, je potreba dôkladne premyslieť nie len obsahovú, ale i organizačnú stránku prípravy VŠC. Pri tom je treba nachádzať také formy prípravy, aby táto príliš nezťažovala štáby, a také formy cvičenia, aby slúžili k obojstranným poznatkom a zdokonaľovaniu nie len cvičiacich, ale i riadiacich funkcionárov štábov.

Doterajšia prax u väčšiny štábov je taká, že VŠC sa pripravuje veľmi pracne, s úplnou dokumentáciou vedenia boja na celý priebeh cvičenia včítane odborných nariadení. Takáto príprava vyžaduje veľa času niekoľkých funkcionárov na tom stupni, kde sa VŠC pripravuje. Keď zvážime, že napr. štáb divízie pripravuje VŠC s každým útvarom dvakrát do roka (1krát na mapách a 1krát v teréne so spojovacími prostriedkami), znamená to, že je treba vyčleniť z každého oddelenia pracovníkov, ktorí väčšinu času strávia na príprave týchto cvičení.

Podobná prax je i pri vykonaní cvičenia. Zpravidla sa rozhodčia služba organizuje tak, že k cvičiacemu štábu sú určovaní rozhodcovia ku každému hlavnému funkcionárovi a k niektorým náčelníkom druhov vojsk. Keď je VŠC dvojstupňové (to je väčšina), potom počet rozhodcov ešte značne vzrastie. Tí pracovníci, ktorí pripravovali cvičenie, sú navyše zaraďovaní i do rozhodcovskej služby.

Takto rozostavaní rozhodcovia sú väčšinou pasívnymi pozorovateľmi cvičiacich štábov, sami žiadnu aktívnu prácu nevykonávajú a behom cvičenia podriadeného štábu sa sami nezdokonaľujú.

Okrem toho dochádza pri takýchto VŠC i k určitému skresleniu podmienok, lebo nahrávanie situácií, ale hlavne doručovanie rozkazov od vyššieho štábu a hlásenia od cvičiaceho štábu k nadriadenému sa uskutočňuje väčšinou osobne, cez rozhodcovskú službu. (Nemení na tom nič skutočnosť, že sa dodržia určité, vopred stanovené časy.)

Pre získanie času v príprave i pre efektívnejšie využitie času v samom priebehu VŠC (pre riadiaci štáb) prišli sme v minulom roku k inej forme prípravy a vykonania VŠC s útvarmi, ktorá sa nám osvedčila i v tomto roku. Podstata tejto formy spočíva v tom, že sme sa snažili už organizačne vytvoriť také podmienky, ktoré by boli maximálne približené poľným podmienkam nie len čo do obsahu, ale i čo do rozostavania podriadeného (cvičiaceho) štábu a nadriadeného (riadiaceho) štábu. Miesto doteraz vžitej formy riadiaceho cvičenia sme vytvorili riadiace VS nadriadeného štábu. To znamená, že keď prebiehalo VŠC so štábom útvaru, postavili sme VS štábu zväzku a veliteľ divízie, ako riadiaci cvičenia, bol súčasne „cvičiacim“ veliteľom štábu zväzku. Štáb zväzku ako riadiaci cvičenia bol súčasne nadriadeným „cvičiacim“ štábom.

Pritom vzdialenosť VS zväzku bola na skutočnú vzdialenosť od cvičiaceho štábu, ako to vyžaduje poľný poriadok a situácia v boji. Čo sa tým dosiahne?

V období prípravy VŠC

Nie je potrebné pripraviť všetku dokumentáciu na celú dobu cvičenia. Spracuje sa iba celkový zámysel cvičenia, základné východiskové dokumenty a nariadenia pre zahájenie cvičenia a plán priebehu cvičenia.

Rozkazy a nariadenia, ktoré sa vydávajú v priebehu cvičenia, sa pripravujú „cvičiacim“ štábom zväzku pri cvičení a doručujú sa k vykonávateľom (cvičiacemu útvaru) rovnakými prostriedkami ako v poľi.

Tým sa v značnej miere skráti doba prípravy cvičenia a nie je na nej zainteresovaný tak široký okruh ľudí.

V priebehu cvičenia

Zdokonaluje sa nie len cvičiaci štáb útvaru, ale do určitej miery zladuje sa činnosť v poľi i riadiaceho štábu, hlavne v otázkach rýchlej prípravy a doručenia nariadení podriadeným.

Cvičiaci štáb útvaru musí splniť všetky povinnosti smerom k nadriadenému v tých podmienkach ako v boji a tým sa jeho činnosť maximálne približuje skutočnosti. Na základe toho je možné zistiť pripravenosť cvičiaceho štábu nie len v otázkach vnútornej činnosti a riadenia podriadených, ale i v otázkach splnenia povinností voči nadriadenému štábu, čo je v súdobom boji nie menej dôležité.

U riadiaceho štábu súčasne sa odhalujú a zdokonalujú také dôležité prvky, ako je zber a vyhodnocovanie informácií a situácie podriadených, ako i včasné doručovanie rozkazov a nariadení k nim. Na tom nič nemení skutočnosť, že riadiaci štáb zná priebeh cvičenia, iba sa uľahčuje jeho práca v tom smere, že pred prijatím rozhodnutia veliteľa neprebíha metodika práce štábu úplne. Skúsenosti ukazujú, že i za týchto podmienok tento spôsob riadenia VŠC je veľmi efektívny a účinný pre cvičiacich aj pre riadiaceho.

Pre názornosť ukážem možné zloženie rozhodcovskej služby a riadiaceho („cvičiaceho“) štábu pri dvojstupňovom VŠC štábu tankového pluku.

Rozhodcovská služba

— u veliteľa a štábu útvaru; náčelník štábu zväzku, dôstojník operačného oddelenia štábu, dôstojník zpravodajského oddelenia, zástupca veliteľa zväzku pre tylo, zástupca veliteľa zväzku pre technické veci a zástupca náčelníka politického oddelenia;

— u cvičiacich štábov práporov: 2 až 3 dôstojníci (aj z niektorého štábu necvičiaceho útvaru).

U riadiaceho VS („cvičiaci“) štábu zväzku je:

— veliteľ zväzku; podľa potreby odchádza k cvičiacemu štábu útvaru (alebo k niektorému štábu práporu);

— náčelník politického oddelenia zväzku; podľa potreby odchádza k cvičiacemu štábu;

— náčelník operačného oddelenia a 1 až 2 dôstojníci operačného oddelenia;

— z každého oddelenia druhov vojsk po jednom dôstojníkovi (náčelník). Počet sa stanoví podľa obsahu a priebehu cvičenia.

VS je zabezpečené minimálnou potrebou pracovísk a potrebným počtom rádiových staníc a dopravných prostriedkov. K cvičiacim štábom (alebo štábu) odchádzajú uvedení funkcionári z VS podľa potreby a bojovej situácie, ako to vyžaduje priebeh cvičenia. Spojenie na stupni útvar-štáb zväzku je organizované v sieti veliteľa a náčelníka štábu. Okrem toho môže byť vytvorený rádiový smer veliteľ zväzku — rozhodca u štábu útvaru, v našom prípade náčelník štábu zväzku. Pre riadenie rozhodcov u štábov práporov sa dá využiť spojenie cvičiacich štábov.

Takéto alebo podobné usporiadanie riadenia VŠC umožňuje splniť tie ciele, ktoré som uviedol na začiatku, a to v podmienkach priblížených skutočnosti.

Rozohra situácií v týchto podmienkach je tiež maximálne priblížená skutočnosti, nakoľko rozhodcovia u štábov práporov rozohrávajú situáciu „z doľa“ a riadiaci štáb z VS zväzku rozohráva situáciu „z hora“. To sa môže uskutočniť všetkými formami spojenia a styku nadriadeného s podriadeným v boji. Hlavnou úlohou rozhodcov u štábu pluku teda nie je rozohra situácií, ale sledovanie práce štábu.

Môže vzniknúť pripomienka, že zprávy o situácii v pásme pluku útvar získava nie len od práporov a nadriadeného štábu, ale i od vlastných prvkov. Takéto dĺhšie zprávy je možné nahradiť podľa rozhodnutia riadiaceho cvičenia buď vstupom do siete cvičiaceho štábu (ako prvok veliteľa útvaru), alebo rozhodcami u štábu pluku. Tieto doplnkové nahrávky budú len ojedinelé a nevyžadujú zvláštne organizačné opatrenia.

Ešte niekoľko slov k rozboru VŠC vykonaného touto formou. Zrovnanie poznatkov rozhodcov u cvičiaceho štábu s poznatkami pracovníkov riadiaceho štábu z VS dáva možnosť ďaleko konkrétnejšie odhaliť slabé a silné stránky cvičiacich a súčasne umožňuje vyvodiť závery pre zdokonalovanie niektorých už spomenutých prvkov v práci riadiaceho štábu (štábu zväzku). Tým sa vlastne môžu prijať opatrenia i pre prípravu štábu zväzku na VŠC štábu zväzku riadeného nadriadeným stupňom.